

Me&JU

ETT MAGASIN FRÅN JÖNKÖPING UNIVERSITY

NUMMER 3 | 2018

UNDERHÅLLNING SOM UTBILDNING

HUR HIGH CHAPARRAL
FUNKERAR SOM
HISTORIELÄRARE

Holding back the years

*How studying the lives
of twins can help us
to age better*

VÄLKOMMEN TILL DET VIRTUELLA KLASSRUMMET
NYA DISTANSUTBILDNINGAR INOM GJUTERITEKNIK OCH FAMILJEFÖRETAGANDE

Lev för att lära

Ibland när jag ser studenter som lyssnar uppmärksamt på en föreläsning, arbetar i labben eller sitter försjunkna i böcker på biblioteket, tänker jag: Hur fantastiskt vore det inte att återigen få ägna hela dagarna åt att suga åt sig ny kunskap? Ja, jag känner mig nästan lite avundsjuk på den där tillvaron som till så stor del handlar om att lära sig.

Men lärande är förstås inte ett privilegium som bara studenter åtnjuter. Möjligheter till lärande finns för oss alla och det finns många olika sätt att göra det på. Det utforskar vi i det här numret av Me&JU.

En forskningsaktivitet som verkligen har inspirerat oss är ett projekt som undersöker hur människor lär sig på nöjesparker – och mer specifikt på High Chaparral i Småland, vilket visar sig vara en utmärkt plats för att lära sig mer om historien.

Att utveckla nya sätt att erbjuda nätbaserade distansutbildningar är ett annat område som forskare på Jönköping University ägnar sin expertis åt. Vi har besökt en ny filmstudio som har byggts för just det syftet, för att ta del av några av de nya metoder för distansutbildning som är under utveckling.

Och nu för tiden är det inte bara människor som har förmågan att lära sig – utvecklingen av maskiner, eller rättare sagt datorprogram, som lär sig går framåt i en rasande takt. Vi har pratat med AI-experten Ulf Johansson, som ger oss några fascinerande insikter i maskininlärning och berättar hur Jönköping University arbetar för att vara med och forma framtidens AI-teknik.

Andra höjdpunkter på de följande 30 sidorna är bland annat: ett spännande forskningsprojekt som undersöker hur vi kan förbättra vårt åldrande, en intervju med studenter på det nya civilingenjörsprogrammet i industriell produktframtagning, ett fotoreportage från Jönköping Universitys student-kick-off plus nyheter om andra event och aktiviteter som är på gång.

Som någon sa: "Lev för att lära, så lär du att leva". Så om du känner för att lära dig något idag, dyk ned i det här numret av Me&JU och njut!

Katie Dalros-Bingham
Redaktör
katie.bingham@ju.se

6. High chaparral – Underhållning som utbildning.

18. How to age well in body and mind.

JÖNKÖPING UNIVERSITY

Me&JU är Jönköping Universitys magasin som vänder sig till högskolans vänner, samarbetspartners och intressenter. Me&JU utkommer fyra gånger per år. Produceras vid Marknadsavdelningen, Jönköping University. **Ansvarig utgivare:** Andreas Friberg, marknadschef, Högskoleservice. **Redaktör:** Katie Dalros-Bingham. **ISSN:** 1104-3687. **Layout:** Sofie Lind. **Tryck:** TMG Tabergs. **Upplaga:** 5 800 ex. **Omslagsfoto:** Patrik Svedberg. **Adress:** Jönköping University, Me & JU, Box 1026, 551 11 Jönköping. **E-post:** press@ju.se **Facebook:** facebook.com/jonkopinguni **Twitter och Instagram** @jonkopinguni **News in English:** ju.se **Klimatekonomisk Posttidning:** miljöanpassad – återvinningsbar – klimatkompenserad.

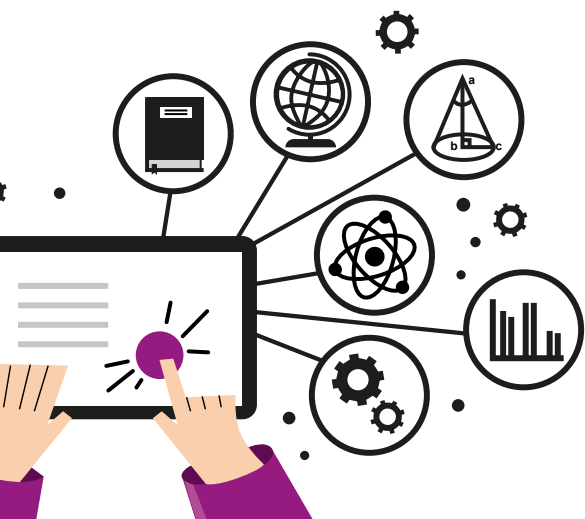
17. Höjdpunkten under introduktionsveckan var Kick Off Festivalen.

INTRODUKTIONSVECKAN

10.

Premiär för efterfrågat ingenjörsprogram – 30 studenter har inlett sin första termin.

13.

LeaDMe förstärker internationellt samarbete inom lärande och kommunikation.

Innehåll

- 4. Notiser** / Jönköpingsregionen ska bli bäst på digitalisering
- 5. Notiser** / JIBS-doktorander från Rwanda presenterar sina avhandlingar
- 6. Lärande** / Historiekommunikation på High Chaparral
- 10. Lärande** / Premiär för efterfrågat ingenjörsprogram
- 12. Lärande** / Hur gynnas Sverige av internationella studenter inom företagsekonomi
- 13. Lärande** / LeaDMe förstärker internationellt samarbete inom lärande och kommunikation
- 14. Lärande** / Nätbaserade distansutbildningar stöttar företagets kompetensutveckling
- 16. Introduktionsveckan**
- 18. Gerontology** / Twin Studies
- 20. Lärande** / Maskininlärning
- 22. Alumn** / Åse Norman
- 23. Nytt från Jönköpings Studentkår**
- 24. Notiser** / Lärarstudenter erbjuds att kombinera studier med arbete / Hållbarhetsdag på Jönköping University
- 25. Notiser** / Bli värdfamilj åt en internationell student / Alumnföretag tar in 10 miljoner dollar i riskkapital
- 26. Ny doktorsavhandling:** Afrikanska företag
- 27. Namn och nytt**
- 28. Rektor har ordet**
- 29. Aktuellt**
- 30. Summary in English**
- 31. Gästkrönikör** / Dan Hjalmarsson

VÅR VISION

Vi bygger ett internationellt universitet i Jönköping. Vi attraherar väl kvalificerade, uppfinningsrika och företagsamma människor från hela världen. Vi bidrar till ett hållbart välbefinnande i regionen där vi verkar, och banar väg för kunskapsbaserad innovation och företagsamhet.

JÖNKÖPINGSREGIONEN SKA BLI BÄST PÅ DIGITALISERING

Nu stärker regionen sin digitala konkurrenskraft. Genom projektet TRANSFORM to AAA, som i juni beviljades finansiering av strukturfondspartnerskapet Småland och Öarna, ska företag på olika sätt stöttas i att bättre se och ta tillvara på möjligheterna med digitalisering.

I projektet ingår bland annat att forma ett digitalt kompetenscentrum som visar upp nya tekniska innovationer, inspirera och stötta företag i att utveckla digitala strategier samt att ta fram en plattform för att locka techtalanger till Jönköpingsregionen.

TRANSFORM to AAA är ett projekt mellan Jönköping University, Science Park och tio medfinansörer från företagsidan.

–Projektet ger ett bra helhetsgrepp kring digitalisering och vi ser fram emot att tillsammans med Jönköping University och övriga samarbetspartners bidra till den digitala transformationen bland regionens företag. Kan vi öka den digitala kunskapen samtidigt som vi attraherar digitala talanger, då har vi skapat goda förutsättningar för morgondagens näringsliv, säger Gustav Österstöm, vd Science Park.

Transform to AAA: Projektets budget är 19 miljoner kronor. 50% kommer från Europeiska regionalfonden och övrig finansiering kommer från Region Jönköpings län, Jönköping University, Science Park och företag i regionen: Herenco, Jönköpings Energi, Rejlers, Poolia, SAAB, Husqvarna Group, Cybercom Group, Sparbanksstiftelsen Alfa, SIGMA och Kapsch.

Under DreamHack Summer 2018 presenterades konceptet Digital Dreams – en plattform där målsättningen är att attrahera techtalanger till regionen och förverkliga deras digitala drömmar. Digital Dreams är den första aktiviteten inom TRANSFORM to AAA.

Foto: Ida Boman

JIBS-doktorander från Rwanda presenterar sina avhandlingar

Olivier Habimana och Johnson Bosco Rukundo är de första av åtta doktorander i ett gemensamt projekt mellan University of Rwanda och Jönköping International Business School som nu har presenterat sina doktorsavhandlingar.

TEXT OCH FOTO: KATIE DALROS-BINGHAM

Oliver Habimana och Johnson Bosco Rukundo från Rwanda har varit doktorander vid Jönköping International Business School, något som har gjorts möjligt tack vare finansiering från Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) genom deras University of Rwanda och Sverige-program för forskning, högre utbildning och institutionell utveckling.

Jönköping International Business School är en engagerad partner i det här projektet och har välkomnat åtta kandidater från Rwanda till att studera doktorandprogram i nationalekonomi eller företagsekonomi. Studenterna följer vad som kallas för "sandwich model", vilket innebär att de börjar sina doktorandstudier här i Jönköping, åker tillbaka till sina hemländer och fortsätter forskningen och datainhämtningen där och kommer sedan tillbaka till Jönköping för att skriva sin avhandling. På vägen stöttas de av lärare från både Jönköping International Business School och University of Rwanda.

Lars Hartvigsson.
Director of International Development Co-operation, som har varit en del av projektet från början.

Johnson Bosco Rukundo spikar sin avhandling "Employment, competition and Firm Performance – A Sub-Saharan African perspective".

Olivier Habimanas avhandling "Asymmetry and Multi-scale Dynamics in Macroeconomic Time Series Analysis" fokuserar på modellering av valutakurser och penningpolitisk dynamik. Johnson Bosco Rukundos avhandling "Employment, competition and Firm Performance – A Sub-Saharan African perspective" studerar olika aspekter av företagspresentationer, till exempel anställning, konkurrenskraft och innovation – för att se vilken påverkan de har på varandra. (Läs mer om avhandlingen på sidan 26.)

– På Jönköping International Business School fick jag positiva utmaningar och utvecklade dagligen ny kunskap, inte minst genom all feedback och seminarierna jag deltog i, vilka var drivkraften i hela min arbetsprocess. Jag jobbade bra med mina handledare och både lärarna och forskarna var väldigt öppna för att svara på olika frågor genom hela processen, vilket förbättrade min forskning, säger Johnson Bosco Rukundo.

ATT STÄRKA FORSKNINGSKULTUREN

Sedan 2011 har Jönköping International Business School, med stöd från Sida, utvecklat doktorandprogram med flera afrikanska universitet; University of

Olivier Habimana spikar sin avhandling "Asymmetry and Multi-scale Dynamics in Macroeconomic Time Series Analysis".

Rwanda – College of Business and Economics, Addis Ababa University – College of Business and Economics i Etiopien och University Eduardo Mondlane i Moçambique. Målet med samarbetet är att stärka forskningskulturen vid dessa institutioner och producera doktorander, vilket kommer att göra institutionerna mer hållbara.

Många av lärarna och forskarna på Jönköping International Business School är involverade i det afrikanska projektet på olika sätt. Lars Hartvigsson, Director of International Development Co-operation på Jönköping International Business School, har varit en del av samarbetet sedan starten.

– Det här är ett verkligt samarbete där vi lär oss när de lär sig. Vi är väldigt stolta över att ge de här kandidaterna doktorandkvalifikationer och möjlighet att komma tillbaka och berika sina egna länder som lärare och forskare. Men vi har också en otrolig möjlighet att lära av våra rwandiska kollegor och att uppleva en del av världen som för närvarande har den snabbaste ekonomiska tillväxten. Det är fantastiskt att kunna ta den här erfarenheten tillbaka till våra egna klassrum, säger Lars Hartvigsson.

HISTORIEKommunikation PÅ HIGH CHAPARRAL

Forskarna Tobias Samuelsson och Carl-Johan Svensson undersöker i ett nytt forskningsprojekt hur en vilda västern-temapark i de småländska skogarna förmedlar historia till skolbarn.

TEXT: DANIEL EKMAN | FOTO: PATRIK SVEDBERG

Mitt i Småland ligger det något så oväntat som ett litet stycke vilda västern, High Chaparral. Det som på mitten av 1960-talet började med ett western-fort byggt av gamla telefonstolpar, av entreprenören Big-Bengt Erlandsson (1922–2016) för att underhålla kunder och affärsbekanta, är idag en välbesökt temapark. Parken har nu cirka 250 000 besökare årligen – och har två år i rad, 2017

och 2018, framröstats som Nordens bästa temapark för barnfamiljer, före bland annat Legoland.

EDUTAINMENT POPULÄRT

Men High Chaparral är mer än bara en plats för nöjen för barn och vuxna som älskar vilda västern. Det är även en historiekommunicerande plats, med fler besökare än Historiska

Museet i Stockholm. Både marknadsundersökningar och forskning pekar på att föräldrar vill att barnen ska lära sig saker även på fritiden. Edutainment (ett teleskopord från engelskans education och entertainment) har blivit allt mer populärt. Underhållning som skapats med, eller i alla fall används i, undervisande syfte. Kolmårdens djurpark kallar sig exempelvis för "Sveriges häftigaste klassrum" och nöjesfältet Gröna Lund har anordnat en så kallad "edutainmentdag", där skolelever fått lära sig mer om bland annat teknik och fysik genom parkens olika attraktioner.

SATSAR PÅ LÄRANDE

Även High Chaparral har på senare år satsat på mer lärande. De har som målsättning att när man kliver in i parken så ska man också kliva in i 1870-talets USA. Även den svenska emigrationen till Amerika är ett tema som numera syns i parken. Till exempel kan besökarna sedan några åttor träffa "nybyggaren" Sven-Erik, som bland annat berättar mer om amerikaresan.

– Det ligger i tiden. Att High Chaparral har suttit och klurat och kommit fram till att de måste ha lärande inslag är inget märkligt. Man känner av – vad vill föräldrar ha, säger Tobias Samuelsson, professor i samhällsvetenskap på Högskolan för lärande och kommunikation, som tillsammans med

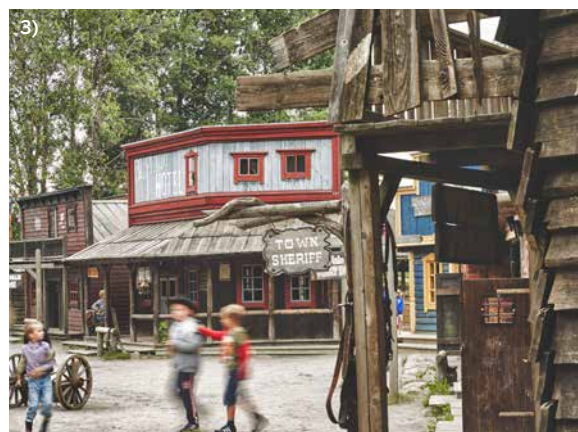
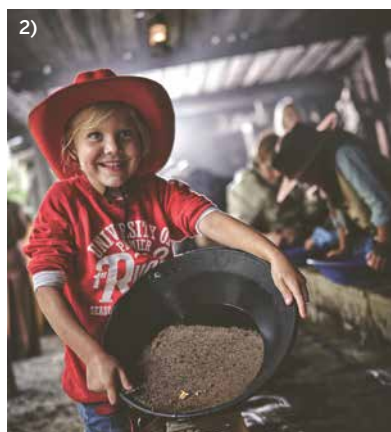

High Chaparral är mer än bara en plats för nöjen för barn och vuxna som älskar vilda västern. Det är även en historiekommunicerande plats, med fler besökare än Historiska Museet i Stockholm.

Den svenske nybyggaren Sven-Erik visar barn runt på sin farm.

Carl-Johan Svensson, lektor i historididaktik vid samma fackskola, just nu forskar om High Chaparral som historieförmedlare.

FINANSIERAT AV RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Forskningsprojektet High Chaparral, historiekommunikation och formell/informell utbildning, finansierat av Riksantikvarieämbetet, syftar till att undersöka hur en kommersiell miljö inriktad på förmedling av historia och kulturarv används av skolor och hur skolelever relaterar till historien.

Forskarna har bland annat gjort intervjuer med ledande personer från High Chaparral, men huvudfokus ligger på skolklasser som besöker parken. Som en del av verksamheten erbjuds nämligen utbildningspaket med historiskt fokus till skolor i årskurs 4–6.

– I den här studien så är det tydligt fokus på de besökande skolbarnen, men även på själva parken och deras ambitioner, hur det har formats, hur de har jobbat med just historia och autenticitet, säger Tobias Samuelsson.

– Kärnan i det är ändå att det är någon slags formell verksamhet, skolan, som här möter den här informella kulturarvsförmedlaren, hur ser det mötet ut, säger Carl-Johan Svensson.

De båda forskarna följer med ett antal skolklasser som besöker parken för att observera barnen.

– Vi har följt med olika skolklasser som

besöker parken för att se vad som händer under en dag, vad får de med sig, vad gör de, vad händer, vad tar de till sig, säger Tobias Samuelsson.

– Det är intressant att man på de här få besöken vi följer med ändå ser vissa saker, saker som upprepar sig till exempel. Man tänker sig att besöken ska se ganska olika ut men det finns vissa gemensamma drag ändå, säger Carl-Johan Svensson men han påpekar också att det är lite för tidigt att dra några slutsatser.

FLERA OLIKA ÄMNEN

Hur besöken sedan följs upp av de olika skolorna är inget som Tobias Samuelsson och Carl-Johan Svensson egentligen tittar närmare på, men det förekommer ändå att de får inblick i det.

– Den senaste gruppen vi träffade var väldigt tydliga med att detta måste vi följa upp och ta fasta på. Dels i historieämnet, men även inom andra inslag i utbildningen. Fysikaliska fenomen till exempel: ”det här kugghjulet, hur det fungerade, det måste vi prata om i klassrummet sen”. Så de tar ju upp olika trådar, säger Tobias Samuelsson.

Många av besöken innehåller inslagen av lärande, som kan vara många olika saker. Det kan vara ren fakta men även till exempel förståelse och färdigheter.

– De vaskar guld, kastar yxor, skjuter pilbåge, lär sig att göra upp eld och andra typer av färdigheter, säger Carl-Johan Svensson.

MUSEER INTE DE ENDA HISTORIEFÖRMEDLARNA

Hur kommer det sig då att Tobias Samuelsson och Carl-Johan Svensson har intresserat sig just för detta? Carl-Johan Svensson skrev sin doktorsavhandling om museer och debatter kring dem och Tobias Samuelsson har en bakgrund inom barndomsforskning och har bland annat studerat besök på barnmuseum, temaparker, nöjesparker och Science centers och båda har länge haft ett intresse för populärkulturella fenomen.

– Museer har ju länge varit en av de traditionella arenorna för historiekommunikation, mycket forskning har också bedrivits kring det, säger Carl-Johan Svensson. Så när man diskuterar historieförmedling så är det nästan alltid de stora museerna och utställningarna det fokuseras på, trots att folk får sin historiekunskap från så många olika håll, fortsätter han.

Att Tobias Samuelsson och Carl-Johan Svensson kommer från två olika forskningsfält är ingen nackdel, tvärtom. För att få medel från Riksantikvarieämbetet är det nämligen krav på att forskarna i ett projekt ska komma från minst två olika institutioner eller discipliner.

– Det är för övrigt en av styrkorna med Högskolan för lärande och kommunikation. Att det är så enkelt och naturligt att samarbeta med folk som kommer från andra ämnesdiscipliner. På ett större lärosäte kanske man inte ens skulle träffa varandra, säger Tobias Samuelsson.

- 1) Ett tåggrän är en del av upplevelsen.
- 2) På High Chaparral kan man lära sig att vaska guld.
- 3) En del av huvudgatan.
- 4) Diligenser hör till vilda västern.
- 5) Forskarna Carl-Johan Svensson och Tobias Samuelsson.

PREMIÄR FÖR EFTERFRÅGAT INGENJÖRSPROGRAM

Hösten 2016 ansökte Jönköping University om tillstånd att utfärda civilingenjörsexamen i industriell produktframtagning.

Nu har 30 studenter inlett sin första termin.

– Det har varit väldigt högt tryck med ansökningar till programmet, säger programansvarige Johan Karltnun.

TEXT: ERIK SKÖRDAKER | FOTO: REBECCA NYGREN

Civilingenjör är ett starkt varumärke i Sverige och det har varit tydligt även i Jönköping. Under utvecklingen av det nya civilingenjörsprogrammet i industriell produktframtagning på Jönköping University, var stödet från det lokala näringslivet stort.

– Det är många som har engagerat sig i utvecklingen av programmet. Dialogen med näringslivet har varit tät och ett flertal lärare har deltagit i diskussionerna, säger Johan Karltnun.

GLOBALT FOKUS

En utgångspunkt i utvecklingen av programmet har varit att utforma det på ett sätt som passar väl in på högskolans styrkor och den alltmer globaliserade industrivärlden.

– För att skapa en effektiv verksamhet idag behöver du fokusera på både produkt- och processutveckling. Vi ser också att även små företag har allt fler internationella kontakter och vi lägger stor vikt vid att

framtidens industri verkar i en global miljö. I programmet har vi också byggt in stora möjligheter till praktik och examensarbete utomlands, säger Johan Karltnun.

När ansökningen till programmet öppnade i mars var intresset stort. De 30 platserna fylldes och antalet sökande var mer än det dubbla.

– Jämfört med likvärdiga lärosäten står vi oss väldigt bra. Vi är helt klart nöjda när det gäller intresset för programmet, säger Johan Karltnun.

ENERGIFYLLED FRAMTID

En av studenterna som precis har inlett sina studier till civilingenjör är Petter Ydrestrand. Han kommer direkt från avslutad gymnasieutbildning till Jönköping University.

– Jag har alltid varit intresserad av att plocka isär saker och sätta ihop dem igen. Magkänslan sa att det här var ett bra val och första intrycket av kurserna är att känslan var rätt. Sen lockade det verkligen med

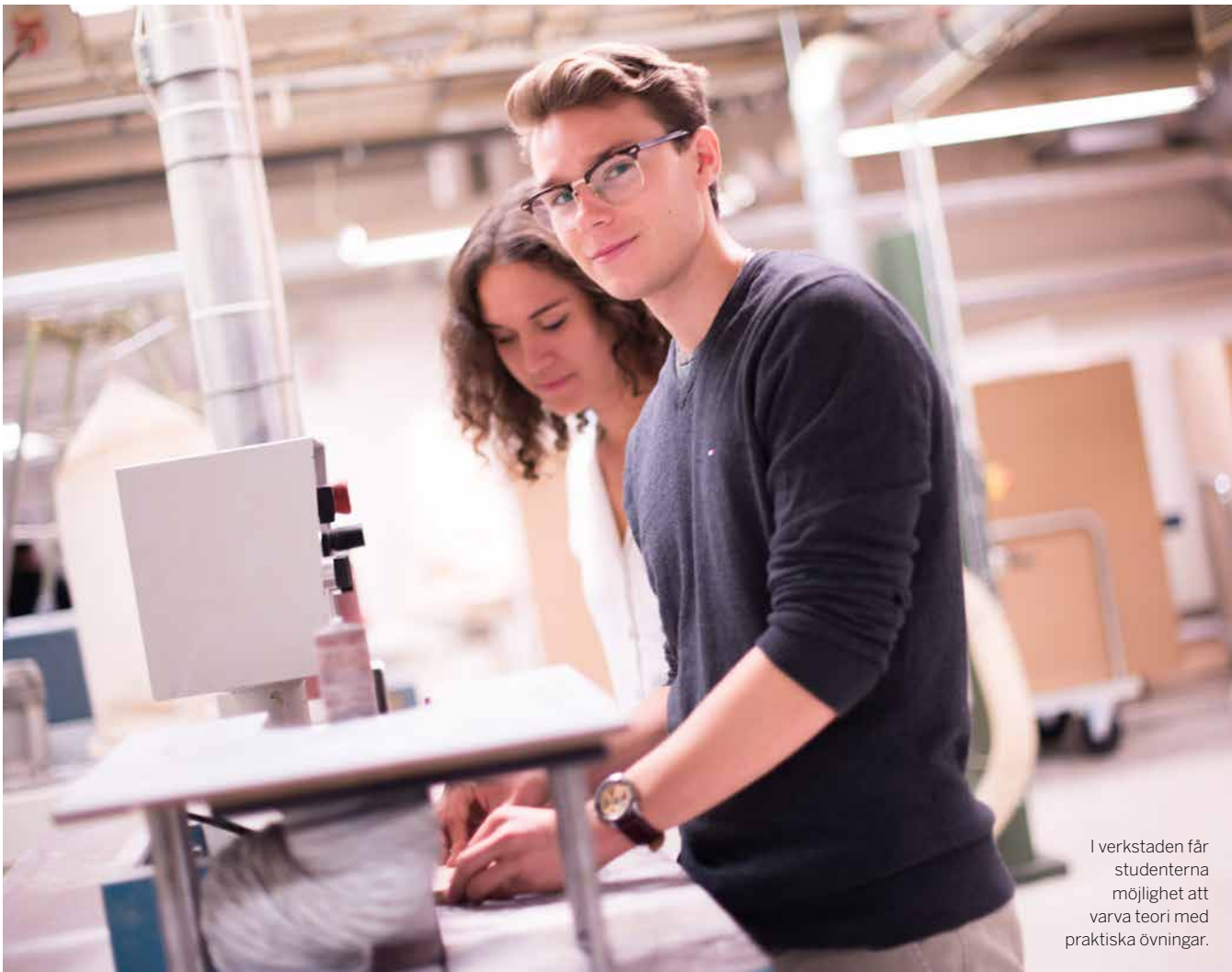

praktik och studier utomlands, där jag siktar på USA som alltid har fascinerat mig, säger Petter.

Johan Karltnun, ansvarig för civilingenjörsprogrammet.

Therese Tufvesson och Petter Ydrestrand är två av studenterna som har börjat läsa på civilingenjörsprogrammet vid Jönköping University.

I verkstaden får studenterna möjlighet att varva teori med praktiska övningar.

I framtiden lockar en karriär med fokus på energismarta lösningar.

– Målet är att jobba som ingenjör med inriktning mot exempelvis elbilsmarknaden eller solceller. Får man drömma skulle Tesla var en perfekt arbetsplats, alternativt att starta eget i samma bransch och konkurrera ut dem, säger Petter med ett skratt.

LYCKAT ANDRAVAL

Therese Tufvesson kommer till utbildningen med några års jobb och resande i bagaget. Bland annat vistades hon i USA, Nya Zeeland och Australien, där arbetsuppgifterna innefattade staketkonstruktioner på bondgårdar och vägbyggen.

– Problemlösning är en av mina styrkor och det hade jag nytta av då. De första kurserna i produktframtagning och projektledning har också handlat mycket om att lösa problem, så jag är väldigt nöjd hittills.

Från början var Therese inriktad på att läsa programmet Energi-Miljö-Management i Linköping, vilket var hennes förstaval. Uppstarten i Jönköping fick henne dock att omvärdera situationen.

– Nu är jag faktiskt väldigt glad att det blev Jönköping. Atmosfären på skolan är fantastisk, insparken var ett härligt mottagande och utbildningen känns väldigt bra, säger Therese.

Rivstart med positiva tongångar kan

sammanfatta det nya programmets entré på Jönköping University. Om fem år tar de första studenterna sin examen och står då redo för den internationella produktarenan.

” Det är många som har engagerat sig i utvecklingen av programmet. Dialogen med näringslivet har varit tät och ett flertal lärare har deltagit i diskussionerna.

Hur gynnas Sverige av internationella studenter inom företagsekonomi

Darko Pantelic, universitetslektor i företagsekonomi på Jönköping International Business School (JIBS) menar att internationella studenter bidrar till mer än bara kursavgifter.

TEXT: DARKO PANTELIC | FOTO: PATRIK SVEDBERG

En student frågade mig nyligen hur Sverige gynnas av att finansiera en stor mängd internationella studenter för att dessa ska kunna studera på ett svenskt universitet. Det är dyrt och verkar inte löna sig. Studenterna återvänder till hemländerna, upplevelsen blir endast ett minne och svenska skattebetalare har betalat räkningen.

Ironiskt nog ställdes frågan i en unikt internationell miljö – i ett klassrum på JIBS, som kan skryta med att vara en av de mest internationella handelshögskolorna i världen.

På föreläsningen fanns över 80 studenter från 21 olika länder, som tillsammans talade mer än 35 språk. Endast fyra svenska studenter fanns närvarande på lektionen, jämfört med den största gruppen som bestod av 31 tyskar.

Jag bad samtliga studenter som inte var från Sverige att räkna upp handen och sedan se sig om i rummet. Jag berättade då att jag såg inkomst som hade genererats någon annanstans strömma rakt in i Sverige. Jag syftade inte till den inkomst som kommer från kursavgifter, utan den som kommer från att studenterna lever i vår region. Likt en mängd andra kommuner och städer som gynnas ekonomiskt av att vara ett universitetscentrum gynnas vi av att de väljer att spendera pengar här.

Fördelarna med internationella studenter är inte bara ekonomiska. Som exempel kan vi ta den kurs jag undervisar där (internationella) studenter matchas med lokala svenska företag. Studenterna möter svenska bolag som befinner sig i de initiala faserna

av internationalisering. Bolaget får hjälp av en grupp studenter att samla in upplysningar om en utländsk marknad. Sedan ger studenterna förslag till bolagets strategier kring möjligheter på sådan marknad. I varje grupp finns det minst en student som kommer från det land som valts ut som potentiell exportmarknad. Bolaget får då en bättre förståelse för den lokala marknaden och tillgång till flytande språkkunskaper i dess språk. Detta är av oerhört stort värde för partnerbolagen, som inte bara får uppgifter insamlade utan även en förståelse för det lokala affärsklimatet och den lokala kulturen.

En klok person sa en gång att, ”dagens utländska student är morgondagens internationella affärsman”. Samma sak kan tillämpas på att vara morgondagens investerare, leverantör, eller inköpare såväl som en kund, en turist eller en förälder som skickar iväg sitt barn för utbildning i ett främmande land. Så ett frö av svenskheter i den utländska studenten eller så ett mångkulturellt frö i hjärtat och sinnet hos svenskar här – det gäller åt båda håll.

Vari ligger då den äkta förmånen av att bygga en internationell handelshögskola i regionen? Det handlar om att skapa en miljö där vi lär av varandra, vidgar våra vyer och ökar vår förståelse om hur en kan blomstra i denna nya globala värld. Så kom igen Sverige, ta hit smarta människor – det är en klok långsiktig investering.

Denna artikel skrevs av **Darko Pantelic**, Universitetslektor i företagsekonomi och dök upp för första gången på **Vertikals.se**, en blogg som ges ut av Jönköping International Business School.

LeaDMe förstärker internationellt samarbete inom lärande och kommunikation

Under våren 2018 startades projektet LeaDMe på Högskolan för lärande och kommunikation. LeaDMe ska bygga ut och stärka både lärande och kommunikation i den forskning och utbildning som redan finns. Detta med särskilt fokus på internationalisering.

TEXT: KARIN KJÄLLBRING | FOTO: EVA-LOTTA PALM | ILLUSTRATION: SOFIE LIND

Professor Sangeeta Bagga-Gupta tillsammans med forskningschef Ylva Lindberg.

→ – LeaDMe är ett projekt som ska överbygga klyftan mellan lärande, digitalisering, media och kommunikation. Det är ett strategiskt investeringsprojekt för utbildning och forskning, berättar forskningschef Ylva Lindberg, som tillsammans med professor Sangeeta Bagga-Gupta är projektansvariga vid Högskolan för lärande och kommunikation.

Projektet handlar om att utveckla både teoretisk och praktisk kunskap hos såväl lärare som studenter om hur vi kan utnyttja digitala resurser och medier för att stödja lärande och kommunikation i och utanför utbildningssammanhang.

– Våra utbildningar täcker olika områden och ämnen. Förutsättningarna för dem förändras i och med den ständigt ökande digitaliseringen, vilket ställer nya krav, säger Sangeeta Bagga-Gupta. Digitaliseringen är betydligt mer än en teknisk nödvändighet i det vi gör och olika yrkesgrupper har olika behov när det kommer till digitalisering. Det ställer särskilda krav på både utformning och innehåll i våra utbildningar.

LeaDMe verkar främst för att stärka lärarutbildningen, men olika program och områden på Högskolan för lärande och kommunikation kan komma att involveras där det finns engagemang och behov. Projektet bygger vidare på forskning om lärande, kommunikation och inkludering i den internationella nätverksbaserade forskargruppen Communication, Culture and

Diversity (CCD). CCD, som etablerades 1998, har sedan 2016 sin bas vid Högskolan för lärande och kommunikation. Sedan LeaDMe:s start i våras har forsknings- och utbildnings-samarbete initierats med tre partneruniversitet i Indien, inom områdena media och kommunikation samt utbildningsvetenskap.

– Genom att vi hjälper till att bygga upp kandidatutbildningar i Indien gör vi studenterna rätt förberedda för att kunna komma till oss och som betalande studenter läsa sina masterutbildningar, berättar Ylva Lindberg.

– Att vi har inlett ett samarbete med just Indien beror på en rad omständigheter, berättar Sangeeta Bagga-Gupta. Bland annat har Indien idag många unga vuxna som har möjligheter att resa och komplettera sina utbildningar med utländsk akademisk kompetens. Vi har också mycket att lära av Indien, exempelvis hur digitaliseringsprocesser och medielandskap fungerar på denna dynamiska subkontinent med stor språklig och kulturell mångfald.

– Vi vill få till ett hållbart internationellt utbyte och håller nu på att bygga upp våra masterkurser i samverkan med Indien, vilka vi räknar med ska vara klara våren 2019, säger Ylva Lindberg. Under hösten slutför vi även arbetet med en ansökan för att påbörja ett utbyte för både personal och studenter.

Utöver det fokuserade samarbetet med Indien, har ett samarbete med fokus på gener och kommunikation i digitala, medietäta, flerspråkiga och mångkulturella sammanhang inletts med Köpenhamns universitet och Centre for Genre Research.

– LeaDMe är ett treärigt projekt och jag hoppas att det ska komma många till del – i Jönköping, nationellt och internationellt, avslutar Ylva Lindberg.

NÄTBASERADE DISTANSUTBILDNINGAR STÖTTAR FÖRETAGENS KOMPETENSUTVECKLING

Att medarbetarna är borta från jobbet flera dagar i veckan är inget alternativ. Samtidigt har många företag ett stort behov av att kompetensutveckla. En distansutbildning är lika givande som en campusförlagd utbildning, säger Madelene Zetterlind och Christina Keller. De är hjärnorna bakom Jönköping Universitys unika distansutbildningar inom gjuteriteknik och familjeföretagande.

TEXT: AMELIE BERGMAN | FOTO: REBECCA NYGREN

Efterfrågan på kvalificerade nätbaserade distansutbildningar ökar hela tiden. Orsaken är brist på tid, säger Madelene Zetterlind.

– Många företag har fullt upp med den dagliga driften, inte minst nu när det är högkonjunktur. Att då avstå en värdefull medarbetare flera dagar i veckan låter sig inte göras. Och för den som vill vidareutbilda

sig handlar det inte bara om att man ska hinna vara borta från jobbet, utan också att familjen och vardagslivet kräver fokus.

Samtidigt är behovet av kompetensutveckling stort, konstaterar Christina Keller.

– Det är vanligt att man har medarbetare som har gjort karriär i företaget men som saknar formella meriter.

NYA SÄTT ATT LÄRA UT

Madelene Zetterlind är universitetsadjunkt vid Avdelningen för Logistik och verksamhetsledning vid Tekniska Högskolan. Hon började jobba på Jönköping University 1996 och var med om att ta fram den allra första distanskursen i projektledning, som då gavs via videokonferens.

Christina Keller och Madelene Zetterlind i studion där filmer för distansundervisning spelas in.

– Min passion har sedan under alla år varit att praktiskt arbeta för att utveckla pedagogiskt bra former för nätbaserad utbildning.

Christina Keller är professor i informatik vid Jönköping International Business School.

– Min avhandling handlade om nätbaserat lärande och om hur lärare och studenter uppfattade undervisningen. När jag kom till Jönköping University 2002 så fann jag och Madelene snabbt varandra och sedan dess har vi arbetat tillsammans med att ta fram nätbaserade distansutbildningar, berättar Christina Keller.

I nära samarbete med avdelningarna på Jönköping Universitys fackhögskolor utvecklar de nya sätt att förmedla kunskap via olika medier. Nätbaserat lärande behöver inte vara begränsat till videosända föreläsningar, poängterar Madelene Zetterlind.

– Vi jobbar brett med olika former som film, nätbaserade laborationer och olika typer av e-möten som vi hela tiden utvärderar i samarbete med studenter och lärare. Det här är ett helt annorlunda sätt att förmedla kunskap vilket är en utmaning också för våra lärare. Entusiasmen är stor, och det roliga är att de nya, kreativa sätt att undervisa som

vi utvecklar också kommer studenterna på campus till del.

UNIKA DISTANSUTBILDNINGAR

– Vi ser en stark trend att företagen efterfrågar nya expertkunskaper i form av kortare, mer lättillgängliga och mer flexibla kurser – och det är något som vi försöker ta hänsyn till i våra distansutbildningar, säger Madelene Zetterlind.

Vid Tekniska högskolan och Jönköping International Business School genomför Jönköping University just nu projekt för att utveckla två nätbaserade distansutbildningar som stötts av KK-stiftelsen. Materials and Manufacturing (även kallad "Gjutmagistern") som är en ettårig magisterutbildning för medarbetare inom gjuteribranschen samt 15-poängskursen "No quote marks around programme names" som vänder sig till yrkesverksamma inom familjeföretag.

– För gjuteriindustrin är den här typen av nätbaserade utbildningar helt nytt och är något som har efterfrågats av branschen. Förhoppningen är att Gjutmagistern ska bidra till att stärka industrins konkurrenskraft. Utbildningen inom familjeföretagande

ges av Centre for Family Enterprise and Ownership här vid Jönköping University. Båda utbildningarna är unika i sitt slag med potential att locka internationella deltagare, konstaterar Christina Keller.

VERKSAMHETSRELATERADE KURSER

Nu är det inget vilohem att läsa akademiska kurser på distans – de utbildningar som ges vid Jönköping University kräver ett stort engagemang både från studenternas och arbetsgivarens sida – men distansutbildningen har en inbyggd flexibilitet.

– Vi jobbar med blandformer där det även finns möjlighet att lägga in fysiska träffar efter studenternas möjligheter och önskemål. En nätbaserad utbildning kan till exempel läggas upp så att man först får läsa in sig på ett ämne via litteratur, inspelade filmer och föreläsningar för att sedan adressera ett problem som är kopplat till den egna verksamheten. Därefter kopplar man in gruppen och lärare för vidare diskussion, säger Madelene Zetterlind.

– Det studenterna uppskattar mest med våra distansutbildningar är just möjligheten att diskutera verklighetsrelaterade utmaningar med likasinnade.

Välkomstmässan för nya studenter på Campus Arena hade utställare från Högskoleservice, studentföreningar och externa organisationer

INTRODUKTI

Justin Johnson, senior management-konsult och JU-alumn, ger en inspirationsföreläsning på master-minglet.

I mitten av augusti välkomnade Jönköping University cirka 3 200 nya studenter. Under de första veckorna som studenter på Jönköping University kunde de delta i mängder av olika inspirerande och roliga evenemang, med fokus på en välkomnade atmosfär för att lära känna sina kurskamrater och Jönköping som stad. Höjdpunkten var självklart Kick Off Festival, Sveriges enda festival förvandlades till ett sprakande festivalområde.

Läs mer om festivalen på sida 23.

Foto: Rebecca Nygren

Alla nya masterstudenter var inbjudna till mastermingel.

Sista akten på festivalen var Daniel Adams-Ray.

ONSVECKAN

Tove Styrke med passion och energi på scenen.

Linnea Henriksson fick studenterna på festivalhumör.

Hiphop/reggae-artisten Kaliffa gjorde ett färgstarkt uppträdande.

How to age well IN BODY AND MIND

Foto: Steven Krolak

Visiting Professor of
Psychology Deborah Finkel

Whether we like it or not, aging is a fact of life. But why do some people age better than others? A research project, led by Professor Deborah Finkel of the Institute of Gerontology at the School of Health and Welfare, is looking into this question to see how we can improve the quality of our old age.

TEXT: KATIE DALROS-BINGHAM | PHOTO: ISTOCK

While some of us will experience a comfortable and healthy old age, others will experience considerable impairment and ill-health. Why is that? For Professor Deborah Finkel, the question is a fascinating one.

“There is such a huge variety in the way people age. We know that both nature and nurture play a part, but how much? What we are trying to do with this project is to pull apart the genetic and environmental factors and see how they interact and impact each other.”

Deborah Finkel is Visiting Professor of Psychology and splits her time between the School of Health and Welfare's Institute of Gerontology and Indiana University Southeast, USA. Although she recently joined Jönköping University, she has been coming to Sweden since 1994 to work with The Swedish Adoption/Twin Study of Aging (SATSA – read more in fact box) at the Karolinska Institute. The study, which began in 1984, has been collecting a wide spectrum of data from identical and non-identical twins, including sets of twins that have grown up apart, in order to study various aspects of aging.

CHANGE OVER TIME

There are generally two concerns we have when it comes to aging – our physical

decline and the decline of our mental or cognitive abilities. Deborah Finkel's research focuses on the genetic and environmental factors related to cognitive aging and makes use of longitudinal studies (repeated observation of a subject over time) to look at these factors.

“When you follow individuals that are genetically related and track the changes that happen over a life-span, then you really can see to what extent genetic and environmental factors have made an impact.

“For the purposes of my work, longitudinal studies are a better way of researching. I could compare a twenty-year-old with a sixty-year-old, but this ‘snapshot’ of the two individuals compares different generations as well as different ages, and it doesn't tell me anything about changes with age. When you follow individuals that are

genetically related and track the changes that happen over a life-span, then you really can see to what extent genetic and environmental factors have made an impact,” explains Deborah Finkel.

In studying twins in this way, the data shows that over the course of someone's life, there are times when a person's genes explain why they are aging differently, and times, particularly in late old age, when their environment plays a much bigger part. In terms of intellectual functioning, there are also certain traits that age according to genetic or environmental factors too.

“Intellectual functioning is a broad category, but if we take one of the traits such as quick thinking or, as we like to call it, processing speed, this declines with age very steadily – simply put, our brains work slower as we age. There is a lot of genetic influence on this rate of change, it seems to be a biological property of our species. But with vocabulary, for example, although there is a genetic influence on how strong your vocabulary might be at any one point in time, my evidence suggests that change over time is entirely environmental.”

PHYSICAL LINKED TO COGNITIVE

When Deborah Finkel started looking at physical aging and cognitive aging together it

Maintaining physical health is shown to make a positive difference in how a person ages cognitively.

seemed that physical aging happens first and drives subsequent changes in cognitive aging.

“If we want to keep our vocabulary, then we should be maintaining our physical health in terms of motor function and lung function,” says Deborah Finkel. “Keeping your body fit makes sense as it keeps oxygen going to your brain. So environmental interventions, such as not smoking, not drinking too much and exercising regularly, will make an impact on maintaining your cognitive function.”

The idea of keeping healthy in old age might not seem like a new one, but the

current older generation didn't grow up with the concept of aerobic exercise and so implementing well-designed health interventions for the next generation could make a real difference in how we see people age, both physically and cognitively, and extend the healthy part of their lifespan.

“The guiding principal here at the Institute of Gerontology is to make a difference in the lives of older people. So, this project is not just about playing with data, it's about taking my thoughts out of the office and using them in practical applications for the elderly community.”

SATSA

› **The Swedish Adoption/Twin Study of Aging (SATSA)** began in 1984. Using the Swedish Twin Registry, SATSA sent out questionnaires to twins (aged 50 years and over) that were reared apart, as well as to a comparison sample of twins reared together.

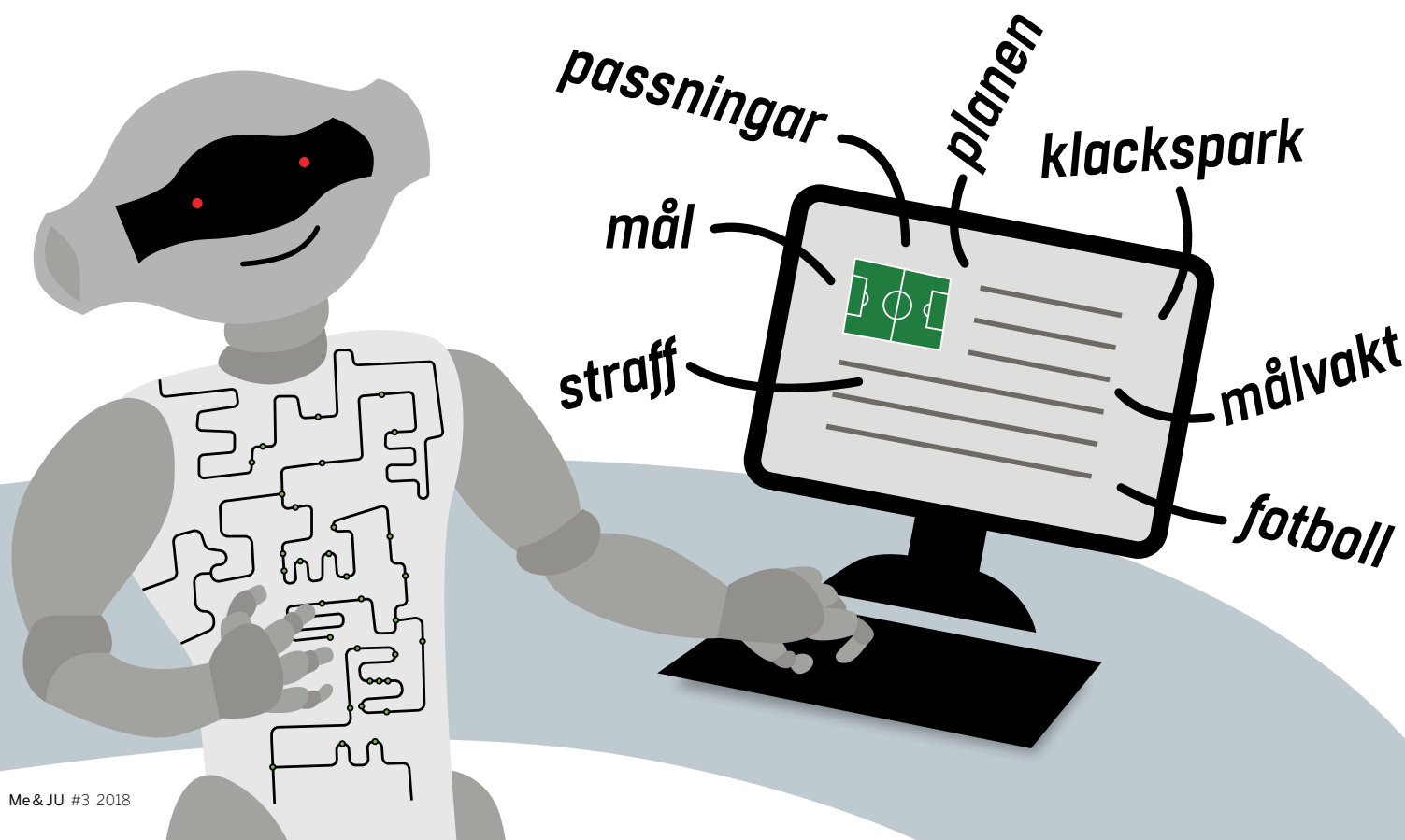
› **The questionnaires probed** certain areas of the twins' lives, for example: rearing; family environment; health; lifestyle habits and personality. As well as questionnaires, a series of in-person testing (IPT) was carried out by research nurses, which included a health examination, interviews and various testing.

› **The questionnaires and IPTs** were conducted every three years, ending in 2010. To date over 76 percent of the sample has participated in three or more measurement waves. SATSA published the first paper of their findings in 1991.

Maskiner som lär sig – nästa digitala revolution

Artificiell intelligens och maskininläring är två heta begrepp inom såväl forskarvärlden som övriga samhället. Vad handlar det egentligen om? Och var står forskarsamhället och Jönköping University idag? Vi har pratat med en av landets ledande experter inom området, Ulf Johansson, professor vid Tekniska Högskolan, för att få en inblick i AI-världen.

TEXT: HANNA SJÖSTRÖM | ILLUSTRATION: SOFIE LIND | FOTO: ANDERS ARVIDSSON

ARTIFICIELL INTELLIGENS, eller AI som det brukar förkortas, ses av många som nästa digitala revolution efter "big data". Dagens AI börjar alltmer likna mänsklig intelligens, då den utan mänsklig inblandning kan ta in information, se sammanhang, fatta beslut och lära sig av sina egna erfarenheter.

– Maskininläring kan ses som en del av AI och handlar om förmågan hos ett dataprogram att lära sig och på så sätt kunna utföra en viss uppgift bättre och bättre. Ett konkret exempel är de första självkörande bilarna, där ett dataprogram lärde sig genom att helt enkelt observera en mänsklig förare, berättar Ulf Johansson som arbetar vid Avdelningen för datateknik och informatik på Tekniska Högskolan.

KOMMER ATT FÖRÄNDRA ALLT

Ulf Johansson är professor i datavetenskap och har lång erfarenhet inom digitalisering och AI. Han har huvudet fullt av tankar kring hur vi kan dra nytta av maskininläring och hur det kommer att påverka samhället och oss som individer:

– AI och maskininläring kommer att förändra hur vi gör det mesta och det kommer att påverka alla delar av samhället. Än så länge är denna teknik oftast begränsad till att klara av i och för sig avancerade, men också väldigt specifika, uppgifter, som till exempel att spela schack eller köra bil. Men så småningom kommer vi att ha det som kallas för "artificial general intelligence", vilken påminner mer om människans intelligens. Långt innan dess ser vi en utveckling där AI i allt större utsträckning kommer fatta besluten åt oss, snarare än bara fungera som beslutsstöd.

Redan idag är vi omgivna av maskininläring i många former. När vi surfar och handlar på nätet finns dataprogram i bakgrunden som registrerar vårt beteende och våra sökningar och som utifrån den informationen styr vilka annonser vi får se och vilka erbjudanden vi får. Inom sjukvården används program som kan diagnosticera exempelvis cancer och som har skapats med hjälp av maskininläring. Bara för att nämna ett par exempel.

STORT KOMPETENSBEHOV

– För företag inom olika branscher kommer förmågan att förstå och utnyttja AI att bli avgörande för konkurrenskraften, menar Ulf Johansson. Därför finns det ett enormt behov av kompetens inom det här området. I Sverige finns i nuläget få utbildningar som är tydligt riktade mot AI och maskininläring. Inom forskningen ligger vi däremot bra till, så vi har egentligen alla möjligheter att både ta fram relevanta utbildningar och öka kompetensen hos svenska företag, säger Ulf Johansson.

På Jönköping University finns en vilja att satsa på det här området, både inom forskning och utbildning. Redan idag pågår flera projekt kopplade till AI och med fokus på maskininläring.

” AI och maskininläring kommer att förändra hur vi gör det mesta och det kommer att påverka alla delar av samhället.

ROBOTJOURNALISTIK

I forskningsprojektet Datamine samarbetar Ulf Johansson och hans forskarkollegor med tre olika företag – Hall Media, Pdb och Stena Line – för att utveckla datadrivna metoder och algoritmer för automatisk textgenerering, personifierat innehåll och beslutsstöd. En del i projektet är utveckling av nya algoritmer för det som kallas robotjournalistik, det vill säga automatisk generering av individanpassade nyheter och andra texter.

– Vi har tagit fram en sportrobot som skriver automatiska matchreferat för fotboll. Poängen med den är att en tidningsredaktion ska kunna publicera referat från matcher som man inte har möjlighet att skicka någon reporter till. Vår robot tar helt automatiskt och efterhand som matcherna blir klara

Ulf Johansson, Professor i datavetenskap vid Tekniska Högskolan.

matchdata från webben och klär den i journalistisk text, förklarar Ulf Johansson.

I ett nästa steg kommer maskininläring användas för att avgöra vem som ska få vilket referat och om ett referat ska skrivas med en viss vinkling. På så sätt får mottagaren ett innehåll som är anpassat efter vilket eller vilka lag just hen favoriserar.

FÖRETAGSFORSKARSKOLA INOM E-HANDEL

En bransch där digitaliseringen har kommit långt och där det finns goda förutsättningar att utnyttja AI för att skapa kundnytta är handeln. I november i år startar JU tillsammans med Högskolan i Borås upp företagsforskar skolan INSiDR med inriktning mot digital handel. Forskar skolan kommer att drivas i samarbete med tio olika företag, däribland Hall Media, Ellos, Eton och Smartster.

– Vår forskarskola kommer att ha en mix av projekt inom både företagsekonomi och informationsteknologi. I de mer tekniskt inriktade projekten är det AI och maskininläring som företagen vill lära sig mer om och börja utnyttja i större utsträckning än idag, säger Ulf Johansson.

På Avdelningen för datateknik och informatik, där Ulf Johansson arbetar, finns det också tankar om att ta fram en civilingenjörsexamen inom datateknik och med inriktning mot AI.

– Främsta barriären för att AI och maskininläring ska kunna användas fullt ut är brist på kompetens i näringslivet både i Sverige och internationellt. Det vill vi göra vad vi kan för att avhjälpa, avslutar han.

Åse Norman

”Vi måste prata mer om hur roligt läraryrket är”

Med ambitionen att bli idrottslärare kom Åse Norman till Jönköping för att läsa Grundlärarprogrammet på Högskolan för lärande och kommunikation. Idag är hon rektor på Talavidskolan, en grundskola i centrala Jönköping.

TEXT: KATIE DALROS-BINGHAM | FOTO: DANIEL EKMAN

→ **För Åse Norman handlar jobbet som rektor att ha en vision**, att se potentialen i skolan och göra den till den bästa. Hur hon vet när hon lyckats? Svaret är förvånansvärt enkelt – alla berättar det.

– Nyckeln är människorna. Om eleverna säger att de vill vara här, om föräldrarna säger att de vill ha sina barn här och om min personal säger att de vill jobba här, då vet jag att jag har åstadkommit något fantastiskt. Det spelar ingen roll hur vi beskriver oss själva, det är bara sant om människorna som är här säger det och pratar gott om vår skola.

Åse har haft en stabil resa mot sin nuvarande roll som rektor. Hon tog ett steg i taget; från lärare, till samordnare, till biträdande rektor och slutligen rektor. Och allt startade med hennes ansökan till Högskolan för lärande och kommunikation. Då kändes både skolan och Jönköping mindre än det gör nu.

Namn: Åse Norman

Kommer från: Bergvik, en liten ort i Hälsingland.

Gör nu: Rektor vid Talavidskolan i Jönköping.

Framtidsdröm: Mer en önskan... Att jag alltid hittar nya roliga vägar att styra vidare på. Som Bruce Lee brukar säga "Using no way as a way, having no limitation as limitation."

– Jag är glad att jag kom till Jönköping för att studera. Det var en liten stad där man lätt kunde träffa människor. Vi som läste till lärare hade en väldigt nära relation med varandra, och med våra föreläsare.

– **Eleverna pratar ofta om hur viktiga deras lärare var för dem** – du är verkligen med att bygger framtiden.

En sak som gjorde stort intryck på Åse var Högskolan för lärande och kommunikations sätt att grunda utbildningen i praktik, och inte bara i teori.

– Lärarna hade verkligen ena foten i de lokala grundskolorna, och den andra i högskolan. Det innebar att vi kunde ha relevanta diskussioner med dem om lektionsplanering och om hur man arbetar med elever. Praktiken jag hade var också avgörande för min utveckling som lärare. Du kan inte lära dig allt från föreläsningar och kurser, du måste komma in i en skolmiljö och testa saker i en "levande" miljö.

För någon som älskar att jobba i skolans värld är den nuvarande situationen med för få lärare och färre antal sökande till lärarprogrammen nedslående, men inte överraskande.

– Medierna pratar inte alltid så positivt om skolan, och lyfter ofta fram en hård och stressig bild av vad läraryrket innebär. Då förstår jag varför folk inte söker till lärarutbildningen. Förutom att förbättra lärarnas arbetssituation behöver vi också prata mer om vilket roligt och givande yrke det är. Undervisningen handlar om kommunikation och att bygga en gruppdynamik. Du får så mycket energi av att se eleverna lyckas, särskilt om de kämpat för det. Eleverna pratar ofta om hur viktiga deras lärare var för dem – du är verkligen med att bygger framtiden.

NYTT FRÅN STUDENTKÅREN

KICK OFF 18

➤ Måndagen den 20 augusti stod Jönköpings Studentkår redo att välkomna tusentals nya studenter till Jönköping University med Kick Off 18! Ett tio dagar långt evenemang som toppades av Kick Off Festival där bland andra Tove Styrke och Kaliffa uppträdde.

TEXT: EMMA BJÖRKDAHL | FOTO: JSU STUDIO

Årets mest fartyllada och festliga evenemang har precis gått av stapeln: Kick Off 18, som Jönköpings Studentkår tillsammans med de studiesociala utskotten på Jönköping University står bakom. Under Kick Off 18 deltog tusentals studenter, varav sexhundra faddrar och externa aktörer. Under tio dagar arrangerades närmare hundra evenemang, som präglades av en välkomnande atmosfär där alla kunde delta på sina villkor. Fokus var att lära känna sina nya kurskamrater, campus och Jönköping.

Kick Off 18 har planerats i närmare ett år och förväntningarna var höga inför evenemanget hos alla inblandade.

– Det är galet att se det driv som nya studenter, faddrar och andra engagerade bidrar med och som skapar den magiska atmosfär vi upplever under tio dagar här på campus. Det är lätt att ryckas med i deras entusiasm och det är verkligen de som gör Kick Off 18 till den upplevelse det är, säger Roberto Cerqueira, projektledare på Jönköpings Studentkår.

En av höjdpunkterna under evenemanget var Kick Off Festival, som arrangeras tillsammans med Jönköping University för fjärde året i rad. Festivalen smygstartade redan vid lunchtid på lördagen den 25 augusti med en Pre-Festival och Prideparaden i Jönköping. Därefter rörde sig alla studenter mot campus, som då hade förvandlats till ett jättelikt festivalområde. Kvällen bjöd på uppträdanden av bland andra Linnea Henriksson, Tove Styrke, Kaliffa och Daniel Adams-Ray. Det fanns även ett loungeområde, flertalet food trucks, tävlingar och ett grymt Stage Two-område. Det blev verkligen en minnesvärd och magisk sommarkväll fylld av skön musik, puls och festivalkänsla till max.

➤ Under Kick Off 18 arrangerade Jönköpings Studentkår och de olika studiesociala utskotten många aktiviteter för alla studenter på våra fyra fackhögskolor. En av höjdpunkterna var den härliga Kick Off-festivalen, som lockade tusentals studenter – både nya och gamla.

LÄRARSTUDENTER ERBJUDS ATT KOMBINERA STUDIER MED ARBETE

Representanter från Jönköpings kommun träffar studenter som är intresserade av att bli studentlärare.

Foto: Ann-Sofie Lakenstam

I ett nytt projekt erbjuds nu studenter på lärarprogrammen att arbeta som studentlärare vid sidan om studierna.

Projektet Studentlärare är ett samarbete mellan Jönköpings kommun och Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University.

Tanken bakom projektet är att ge studenterna möjlighet att omsätta sin teori från utbildningen och successivt introduceras i sin blivande profession. Anställningen som studentlärare sträcker sig över två terminer, med en flexibel arbetstid som planeras tillsammans med respektive chef utifrån verksamhetens behov och studentens egna möjligheter. Arbetsplatsen är en enhet i ett förskole- eller skolområde i Jönköpings kommun.

Studentläraren erbjuds fast månadslön utifrån utbildningsnivå, det vill säga hur långt studenten har kommit i sina studier.

JU Sustainable

Hållbarhetsdag på Jönköping University

Den 18 september hölls JU Sustainability day, Jönköping Universitys årliga dag för att uppmärksamma hållbarhetsfrågor.

Temat för 2018 års hållbarhetsdag var Innovation and Transformation for Sustainability.

Huvudtalare var Arjen Wals, professor i socialt lärande och hållbar utveckling vid Wageningen University, Nederländerna, UNESCO-ordförande inom samma område och gästprofessor vid Göteborgs universitet. Arjen Wals talade kring frågan "How to educate students to protect our living system".

Under dagen kunde deltagarna lyssna till en paneldiskussion kring ämnet "Collaborative Action and Innovation for Sustainability", delta i nätverksslunch samt olika workshops och spelet Circulab – ett spel för att hitta konkreta sätt att upprätta en cirkulär ekonomi.

JU Sustainability Day anordnas av nätverket JU Sustainable tillsammans med Students for Sustainable Action (SSA) och är en del av Klimatveckan i Jönköping län. Klimatveckan arrangeras av Klimatrådet för att sprida kunskap, inspirera och lyfta fram möjligheter inom energi- och klimatområdet.

BLI VÄRDFAMILJ ÅT EN INTERNATIONELL STUDENT

Det finns cirka 1 500 internationella studenter på campus och bland dessa finns ett stort intresse att lära känna den svenska kulturen. Genom att anmäla dig till Jönköping Studentkårs Culture Exchange for Families and Students program ger du studenter chansen att få se mer av Sverige och Jönköping än campusområdet.

Vem som helst kan bli värdfamilj, såväl par som ensamstående – eller varför inte ett kompisgäng? Att vara värdfamilj behöver inte ta mycket av din tid och studenten kommer inte att bo hos er. Ni bestämmer själva hur ofta ni ska träffas och vad ni vill hitta på för aktiviteter. Exempel på vad ni kan göra ihop kan vara allt från att plocka svamp och baka pepparkakor till att göra en mindre utflykt. Bara din fantasi sätter gränser för hur du väljer att dela med dig av den svenska kulturen.

Vill du ta chansen att möta nya människor med nya perspektiv och samtidigt berika en internationell students vardag? Anmäl ditt intresse via epost till presinter@js.ju.se

Foto: Privat

Två utbytesstudenter skapar glada minnen med Stina Sylvander och hennes familj.

ALUMNFÖRETAG TAR IN 10 MILJONER DOLLAR I RISKKAPITAL

Impraise grundare: (från vänster) Arnaud Camus, Bas Kohnke, Steffen Maier och Felipe Dobreira.

Foto: Impraise

Impraise, ett företag startat av alumner från Jönköping International Business School och Tekniska Högskolan, har tagit in 10,6 miljoner dollar i kapital för att fortsätta sitt arbete med att ersätta det årliga utvecklingssamtalet för ett företags medarbetare med en feedback-app.

Impraise är en mobil plattform som gör det enkelt att snabbt ge personlig feedback efter ett möte eller projekt. Företaget lanserades i slutet av 2014 och grundades vid Jönköping University av tre studenter från Holland och Tyskland under tiden de studerade masterprogrammen Strategic Entrepreneurship vid Jönköping International Business School och User Experience Design vid Tekniska Högskolan.

Efter att ha kommit tvåa i en uppstartstävling kom de med i Science Parks acceleratorprogram och därifrån gick vägen vidare till en av världens främsta acceleratorer i Silicon Valley.

– Impraise spelar en viktig roll när det kommer till att hjälpa ledare att maximera prestationen hos individer och team, att stötta företagsutvecklingen och att öka behållandet av talanger, säger Bas Kohnke, CEO och medgrundare av Impraise i ett pressmeddelande.

Afrikanska företag och nya vägar till bättre prestationer

I en ny avhandling från Jönköping International Business School undersöker Johnson Bosco Rukundo företag i afrikanska länder söder om Sahara för att se hur de skulle kunna utveckla och förbättra sina prestationer.

TEXT: KATIE DALROS-BINGHAM | FOTO: PRIVAT

Toppresterande företag i Afrika söder om Sahara tenderar att vara utländska multinationella företag. Lokala afrikanska företag ligger fortfarande långt efter när det gäller att nå resultat. Varför är det så och vad behöver de förbättra? Det är frågan som Johnson Bosco Rukundo undersöker i sin nya avhandling *Employment, competition and Firm Performance – A Sub-Saharan African perspective*.

Enligt Johnson Rukundo ligger fokus för den forskning som bedrivs i utvecklingsländerna oftast på den makroekonomiska

Johnson Bosco Rukundo disputerade den 17 augusti med avhandlingen "Employment, competition and Firm Performance – A Sub-Saharan African perspective" vid Jönköping International Business School.

nivån. Han upplevde att det fanns en lucka som behövde fyllas.

– I Rwanda, och även i andra afrikanska utvecklingsländer, får vi alltid se aggregerade resultat, medan verkligheten på mikroekonomisk nivå tenderar att visas endast i begränsad omfattning, säger han. Jag tyckte att det skulle vara intressant att utforska mikronivån.

Med hjälp av data från tio länder i Afrika söder om Sahara har han tittat på olika aspekter av företagens prestationer – såsom anställning, konkurrenskraft och innovation – för att se hur de påverkar varandra. Han såg att företagen för att prestera bättre behövde öka sin marknadsandel och sin försäljning, vilket skulle generera mer pengar att investera i forskning och utveckling, något i sin tur som skulle innebära en kickstart för innovationen.

Innovationen inom företagen påverkas dock av konkurrenssituationen. Johnson Rukundo kunde notera att konkurrensen mellan företagen i Afrika söder om Sahara följde en viss kurva.

– Jag såg kurvan som ett uppochnedvänt 'U'. Det vill säga att konkurrensen företag emellan till en början är intensiv, vilket leder till att forskning och utveckling ökar kraftigt. Efter ett tag faller några företag bort, så att det ledande företaget får ett så stort försprång att det inte längre behöver konkurrera, vilket leder till att forskning

och utveckling slår av på takten, liksom innovationen.

Johnson Rukundo fann också att utbildning spelade stor roll för företagets förmåga att förbättra sina prestationer. Bland företagen i Afrika söder om Sahara finns en tendens att anlita billig, okvalificerad arbetskraft. Arbetarna får betalt per timme eller vecka och ges liten eller ingen social trygghet. Enligt Johnson Rukundo behöver företagen i Afrika söder om Sahara förbättra sina anställningskanaler och höja utbildningsnivån om de vill växa.

– Företagen i Afrika söder om Sahara försöker vara innovativa, men når inte upp till en nivå som stärker deras prestationer. Dessa företag behöver en ny affärsinriktning – de behöver öka sin marknadsandel och utveckla sina anställdas humankapital om de ska kunna växa och konkurrera på global nivå, säger Johnson Rukundo.

” Lokala afrikanska företag ligger fortfarande långt efter när det gäller att nå resultat. Varför är det så och vad behöver de förbättra?

Johnson Rukundo har varit föreläsare vid University of Rwanda sedan 2009. Hans doktorandstudier har finansierats av Sida via University of Rwanda–Sweden Program for Research, Higher Education and Institutional Advancement. Jönköping International Business School har ett långsiktigt engagemang i programmet, och Johnson Rukundo är den andra doktoranden som lägger fram sin avhandling i Jönköping.

NAMN & NYTT

Vem på JU vill du veta mer om?
Tipsa press@ju.se

SENASTE DISPUTATIONER

Foto: Patrik Svedberg

Foto: Privat

Foto: Privat

Foto: Privat

Foto: Privat

Foto: Privat

Foto: Privat

Se kommande disputationer på ju.se/forskning/disputationer

1) Egle Zasciurinskiene disputerade den 1 juni med avhandlingen "Studies in Orthodontic Treatment in Subjects with Periodontal Disease".

2) Elvira Kaneberg disputerade den 8 juni med avhandlingen "Emergency Preparedness and Civil Defence in Sweden: an All Hazards Approach for Developed Countries' supply chains".

3) Oliver Habimana disputerade den 13 juni med avhandlingen "Asymmetry and Multiscale Dynamics in Macroeconomic Time Series Analysis".

4) Christina Lannerg disputerade den 15 juni med avhandlingen "Experiences and Outcomes of Systematic Preventative Work to

Reduce Malnutrition, Falls and Pressure Ulcers in Nursing Home Residents".

5) Isabelle Mari disputerade den 19 juni med avhandlingen "Developing Trust among Family Owners in Multiple Branches Family Firms".

6) Johnson Bosco Rukundo disputerade den 17 augusti med avhandlingen "Employment, Competition and Firm Performance - A Sub-Saharan African Perspective".

7) Lan Wang disputerade den 13 september med avhandlingen "A Health Coaching Self-Management Programme for Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease - An Explorative and Interventional Study".

SENASTE LICENTIATSEMINARIER

Jasmin Muller lade fram sin licentiatuppsats "Psychological and physiological effects on Swedish worker's health when using a health promotion intervention including mechanical massage and mental training - a pilot study" den 17 maj.

Tim Heikkinen lade fram sin licentiatuppsats "Multidisciplinary Design Automation: Working with Product Model Extensions" den 7 september.

Ny vd på Högskolan för lärande och kommunikation

Marie Öhman är utsedd till ny vd för Högskolan för lärande och kommunikation. Hon tillträder tjänsten den 1 november 2018.

Marie Öhman är lektor och docent i litteraturvetenskap vid Akademin för utbildning, kultur och kommunikation vid Mälardalens högskola sedan tio år tillbaka och är där vetenskaplig ledare för forskningsmiljön SOLD (Språk- och litteraturvetenskap samt ämnenas didaktik).

Marie har även haft uppdrag som avdelningschef vid Mälardalens högskola och är lektorsrepresentant i skolans styrelse. – Maries vetenskapliga och pedagogiska meriter, i kombination med hennes erfarenhet av ledarskap från olika akademiska miljöer, gör att hon kommer att bli en stor tillgång för verksamheten vid Högskolan för lärande och kommunikation och för högskole-

ledningen, säger Agneta Marell, rektor vid Jönköping University.

– Jag är mycket glad över att få det här förtroendet och ser med spänning fram emot att bli en del av verksamheten vid Högskolan för lärande och kommunikation och Jönköping University, säger Marie Öhman.

Foto: Jonas Bilberg

NYA DOCENTER

Foto: Patrik Svedberg

Ann-Christine Andersson
Docent i kvalitetsförbättring och ledarskap inom hälsa och välfärd, Hälsohögskolan.

Foto: Patrik Svedberg

Daniel Pittino
Docent i företags ekonomi, Jönköping International Business School.

Foto: Patrik Svedberg

Petra Wagman
Docent i arbetsterapi, Hälsohögskolan.

Foto: Patrik Svedberg

Norbert Steigerberger
Docent i företags ekonomi, Jönköping International Business School.

Foto: Privat

Ann-Helene Almborg
Docent i kvalitetsförbättring och ledarskap inom hälsa och välfärd, Hälsohögskolan.

Foto: Patrik Svedberg

Joel Johansson
Docent i produktutveckling, Tekniska Högskolan.

AN EXCITING AUTUMN

A new academic year, welcoming nearly 3,200 new students, a new project to promote digitilisation in our region, two governmental reports, one on internationalisation in higher education institutions, and one exploring Sweden's position as a leading country in knowledge, research and innovation – these are some of the focal points this autumn.

Autumn means a new semester for our students. Some of them meet the academic world for the first time, others continue their journey towards their future careers. This year, Jönköping University welcomed nearly 3,200 new students. Among those are more than 1,000 students from countries outside of Sweden. Currently, students and staff from 75 different countries are represented on our campus. This creates a truly wonderful international environment, providing opportunities to exchange experiences, build knowledge and to gain new perspectives which in turn contribute to the prosperity of our region.

Internationalisation is the topic of

the governmental report 'Inquiry on increased internationalisation of higher education institutions', of which the first part will be presented in October. The report aims to

» Transform to AAA – Building on the idea of lifelong learning the goal of the project is to boost digitalisation in our region and to strengthen the digital competitiveness for regional companies.«

increase internationalisation of higher education institutions through a new national strategy for internationalisation for research and education. We are looking forward to seeing the report and the suggestions for

development. This autumn we will also be presented with the report 'The Investigation for strong and responsible institutions of higher learning (Strut)'. The investigation will propose a new design for governmental resource allocation for higher education institutes. The aim is to strengthen Sweden's position as one of the leading countries in the world within knowledge, research and innovation. The report will be presented to the government in early December.

This summer, Jönköping University, Science Park and ten co-financing partners launched the project Transform to AAA. Building on the idea of lifelong learning, the goal of the project is to boost digitalisation in our region and to strengthen the digital competitiveness for regional companies. The project includes the creation of a Science Showroom in Jönköping.

Foto: Patrik Svedberg

CURRENT HIGHLIGHTS

→ **Global Trends Analysis**
An external group has conducted a global trends analysis, focusing on factors in the outside world that will affect JU's future scope and strategies. The result will be presented in November to all staff in an interactive session where employees' views will play an important role.

→ **Culture on Campus**
Jönköping University's event 'Culture on Campus' was launched again in September. Culture on Campus presents various artists every Wednesday during lunch time at the University library.

→ **New Student Housing**
Jönköping University has for a long time focused on the need for new student housing. This autumn Tosito AB will begin construction of more than 60 new student apartments, which are located close to campus in Munksjöstaden.

OFFENTLIGA FÖRELÄSNINGAR

> Vill du lyssna på populärvetenskapliga föreläsningar som på olika sätt knyter an till högskolans intresseområden? Välkommen till föreläsningsserien, som görs i samarrangemang med Folkuniversitetet, på Högskolan för lärande och kommunikation, kl. 18.30, sal Hc113 (entréplan). Fri entré!

25 oktober

Bankkonter på landsbygden – förändringar över tid och hur samhället påverkas.

Mikaela Backman & Tina Wallin, ek. doktorer, nationalekonomi

22 november

I faders spår för framtids segrar – plats, identitet och släkttforskning

Karin Havemose, universitetslektor i arbetsorganisation

29 november

Raka spår, sidospår, stopp – att vara ung och nyanländ i Sverige

Mirjam Hagström, fil.dr, Tema Barn

6 december

Digital teknik inom hälso- och sjukvården – VR, serious games och appar förnyar vårdsektorn!

Maria Brovall, docent i omvårdnad

REKRYTERINGSDAG FÖR VISUELLA EFFEKTER-STUDENTERNA

CAMPUS i12
RECRUITMENT
2018/2019

Måndagen den 12 november hålls en rekryteringsdag på Campus i12 i Eksjö.

Inflytelserika företag inom VFX-branschen från hela Europa är inbjudna för att intervjua studenterna på programmet Visuella effekter. Rekryteringsdagen arrangeras inför studenternas kommande praktik på 18 veckor som avslutar deras tvååriga utbildning.

Foto: Lovisa Kleven

HÄLSOHÖGSKOLAN FYLLER 50 ÅR!

> Den 24 - 25 oktober bjuds Hälsöhögskolans personal och speciella gäster in för att fira byggnadens 50-årsjubileum.

Beslutet att inrätta en central yrkesskola för vårdutbildning med Jönköpings läns landsting som huvudman fattades år 1963. Tanken var att samla de olika utbildningar som bedrevs på flera olika håll i staden i en byggnad. Två år senare bifölls förslaget och lagom till skolstarten hösten 1968 invigdes den nya skolan. 50 år senare är Hälsöhögskolan en byggnad som fortfarande förändras i takt med människorna som forskar, utbildar och utvecklas här.

För att uppmärksamma 50-årsjubileet tar Hälsöhögskolan tillfället i akt att bjuda in sin personal och speciellt inbjudna gäster till mingel och festligheter.

Foto: Patrik Svedberg

Kultur på Campus

Foto: Privat

Kultur på Campus är ett återkommande evenemang som äger rum varje onsdag kl. 12.00-12.30 i Högskolebiblioteket.

Den 24 oktober är Kultur på Campus glada att välkomna singer-songwritern Ben Arnold upp på vår scen. Ben är en äkta New Yorker som har turnerat i USA och Europa, både som soloartist och tillsammans med sitt liveband. Hans musik bygger bland annat på rock, folk och R&B och hans starka, känslomässiga texter levereras med en mörk, rökig röst.

Håll koll på kommande akter på ju.se/campuskultur

Me & JU

Me & JU is a magazine from Jönköping University. It is distributed in Sweden, but of course we have international friends within the country as well. Here is a short news summary in English for our international staff and partners.

DEBUT FOR NEW ENGINEERING PROGRAMME

The **civilingenörsprogrammet in Industrial Product Realization** launched this autumn. The civilingenör is a 5-year integrated bachelor's and master's programme leading to a Master of Science degree. Input from teaching staff and local industry helped create a programme that capitalises on the university's research strengths and responds to demands of business in an increasingly globalised world.

Among the thirty new students this term are Petter Ydrestrand and Therese Tufvesson. Petter explained that he is looking forward to the internships and graduate studies abroad. Therese has enjoyed the content of the first few courses and is convinced that she made the right choice in applying to the programme.

Civilingenör students Petter Ystrand and Therese Tufvesson.

Online distance learning for professional development

Demand for online distance learning is increasing since employees are finding it harder to take time away from the office and their families. Companies need professional development but with shorter, more accessible and flexible courses. In a cooperation between Jönköping International Business School and the School of Engineering, Madelene Zetterlind and Christina Keller are supporting the development of unique distance learning in the areas of Foundry Technology and Family Businesses and Ownership. Network-based learning need not be limited to video-sharing lectures – discussion forums, online-based labs and e-meetings are also good methods. With KK foundation support, a one-year master's degree for professionals in the foundry industry has now started up, and a diploma course for family business professionals is also under development.

HIGH CHAPARRAL – AN ENTERTAINING CLASSROOM

With around 250 000 visitors every year, High Chaparral, a 'wild west' theme park in south Småland, is one of Scandinavia's most popular attractions. In a new project "High Chaparral, history communication and formal/informal teaching" Tobias Samuelsson and Carl-Johan Svensson, from the School of Education and Communication, are looking at how this commercial setting functions as a place to learn about history.

The park offers educational packages to school children in grades 4–6. The researchers are following several school classes to see how the children respond to this educational experience. They have seen that the children's learning experience at the park is quite broad – that as well as factual history, it can touch on other skill-sets too –, for example washing gold, learning to build a fire etc. Research around historical communication has nearly always focused on museums, even though people acquire historical knowledge through many other directions, High Chaparral being a good example of this..

Machine Learning – the next digital revolution

Artificial Intelligence (AI) and specifically machine learning is about the ability of a computer program to learn, and therefore perform tasks better. Ulf Johansson, Professor of Computer Science, explains that AI will increasingly be used for making decisions for us. There are, for example, computer programmes that can already diagnose cancer. There is a huge need within industry for expertise in AI, and Jönköping University is already investing in the relevant activities. The School of Engineering's Datamine project is developing computer-driven text automation, personalised content and decision support. Part of this has been to design a robot journalist that will generate news reports about football matches. In November, Jönköping and Borås universities will launch the INSIDR business research school that will focus on digital commerce, running projects in both business and information technology.

FINNS DET NÅGOT VIKTIGARE ÄN ATT ARBETA MED OMVÄRLDSANALYSER?

Det finns knappast något viktigare än att arbeta med omvärldsanalyser. Det är meningsfullt därför att en gedigen omvärldskarta ger en nödvändig grund för strategiska vägval. Helt enkelt en hjälp för att orientera rätt i en föränderlig värld. För utan omvärldsspaning – ingen aning!

Analysarbetet är i grunden en kreativ process. Först gäller det att identifiera trender. Vad ska finnas med på omvärldskartan? Vilka grundläggande samhällsförändringar är mest relevanta för ett lärosäte som JU? Och vad är det för specifika företeelser och trender som är extra viktiga att uppmärksamma under de närmaste tio åren? Sedan gäller det att prioritera. För om kartan blir för detaljerad och omfattande blir den svåröverskådlig. Om den å andra sidan blir för stilerad löper den risken att missa centrala omvärldsaspekter.

För att lösa identifierings- och prioriteringsarbete valde JU att bilda en omvärldsgrupp. Gruppen består av en tidigare erfaren universitetsrektor med stor kunskap om bland annat svensk och internationell forsknings- och utbildningsfinansiering, en kårordförande med internationell bakgrund, en dansk professor i ekonomi och entreprenörskap med erfarenheter från bland annat Stanford samt en ung konsult som varit

världsmästare i dataspel. En tidigare generaldirektör som ansvarat för näringsdepartementets omvärldsspaning fick rollen som sammanhållande sekreterare.

Gruppen tog sig an uppgiften med stor entusiasm. Inledningsvis gav JU:s rektor en orientering om JU:s strategiska arbete och omvärldsanalysens roll i detta arbete. Omvärldstrender från tidigare analysarbete diskuterades och den fortsatta arbetsplanen bestämdes. Varje gruppmedlem fick också uppgift att under några veckor var för sig identifiera de tre viktigaste omvärldstrenderna.

Gruppmedlemmarna identifierade frågor som rörde globalisering, digitalisering och hållbarhet samt utvecklingen mot en ökad social och etnisk diversitet; frågor som delvis identifierats i tidigare omvärldsanalyser. Gruppen valde att se dessa som grundläggande samhällsförändringar; som utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att ta fram mer specifika trender.

Gruppens olika perspektiv och internationella erfarenheter – kombinerat med ett öppet och kreativt arbetssätt – har möjliggjort identifiering av trender och förmåga att prioritera, konkretisera och fördjupa. Gruppen har kontinuerligt haft kontakt med rektor och strategiarbetets projektledare för att säkra att arbetet som underlag till JU:s strategiarbete.

Den kreativa omvärldskartan blir naturligtvis aldrig slutgiltig och färdig. Den måste alltid diskuteras, förbättras och förändras, i takt med att omvärlden förändras. Omvärldsgruppen ser därför fram emot diskussionerna med ledningsgrupp och personal vid JU som en viktig del i det fortsatta arbetet. Omvärldsanalysen blir därmed ett av flera verktyg som kan tjäna för en fortsatt utveckling av JU.

Gruppen för omvärldsanalys består av Søren E. Frandsen, rådgivare i stiftelsestyrelsen vid Jönköping University; Christian Lidström, civilekonom, världsmästare i Counter Strike, fokus på digitalisering; Ingegerd Palmér, f.d. rektor vid Luleå tekniska universitet och ledamot i Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien; Dan Hjalmarsson, f.d. generaldirektör för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, sekreterare som sammanställer analysen och Jacob Wassén, studentrepresentant, ordförande Jönköpings studentkår 2017-2018.

Dan Hjalmarsson

B

PostNord

ADRESS

Klimatekonomisk
Posttidning

JÖNKÖPING UNIVERSITY

WHERE GLOBAL CAREERS ARE BORN.

